

Застосування вільного програмного забезпечення для дистанційного навчання у вищих навчальних закладах

Захарченко В.М., д.т.н., проф., Шапо В. Ф., к.т.н., доцент

Одеська національна морська академія, stani@te.net.ua

Проаналізовано організаційні та технічні проблеми, що виникають під час експлуатації систем дистанційного навчання вищих навчальних закладів. Запропоновано структуру, яка дає змогу об'єднати територіально розосереджені підрозділи навчального закладу.

В останні роки українські ВНЗ активно впроваджують програмні комплекси, що дозволяють експлуатувати системи дистанційного навчання (СДН). Найбільш популярні з них розглянуто в роботах [1, 2, 3]. Використання СДН дозволяє отримати додаткові позитивні результати у навчанні зацікавлених студентів [4, 5]. У зв'язку з частою неможливістю вкладати в придбання дорогого програмного забезпечення (ПЗ) власні кошти, недостатнім рівнем володіння новими інформаційними технологіями рядом співробітників ВНЗ та іншими причинами в більшості випадків вибір зупиняється на безкоштовно поширюваній СДН Moodle. Вона регулярно оновлюється, має нескладний інтерфейс і широкий спектр можливостей для роботи студентів, викладачів, розробників навчально-методичних матеріалів та адміністраторів [1, 2]. Поступово з'являються друковані або електронні видання, в яких з різним ступенем деталізації описані процедури створення дистанційних курсів, навчально-методичних матеріалів і адміністрування СДН [6, 7].

Суттєва відмінність Одеської національної морської академії (ОНМА) від ряду українських ВНЗ полягає в наявності великих відокремлених структурних підрозділів в Ізмаїлі (Ізмаїльський факультет, ІФ) та Маріуполі (Азовський морський інститут, АМІ). Крім того, сотні курсантів, студентів, слухачів курсів підвищення кваліфікації щорічно проходять багатомісячну плавальну практику на суднах дальнього плавання та потребують отримання доступу до навчально-методичних матеріалів і консультацій викладацького персоналу, перебуваючи далеко від дому та ВНЗ. Такі можливості можуть бути надані наступними способами:

1. Передавання друкованих або електронних навчально-методичних матеріалів на судна при зміні екіпажів суден (непередбачувано і ненадійно).
2. Пересилання електронних навчально-методичних матеріалів електронною поштою або завантаження електронних навчально-методичних матеріалів з бази даних ОНМА по мережі Інтернет (успішно реалізується протягом 13 років).
3. Використання вільно поширюваної СДН Moodle дає змогу реалізувати п.2 і поступово підготувати викладачів та студентів для регулярного використання широкого спектру її можливостей.

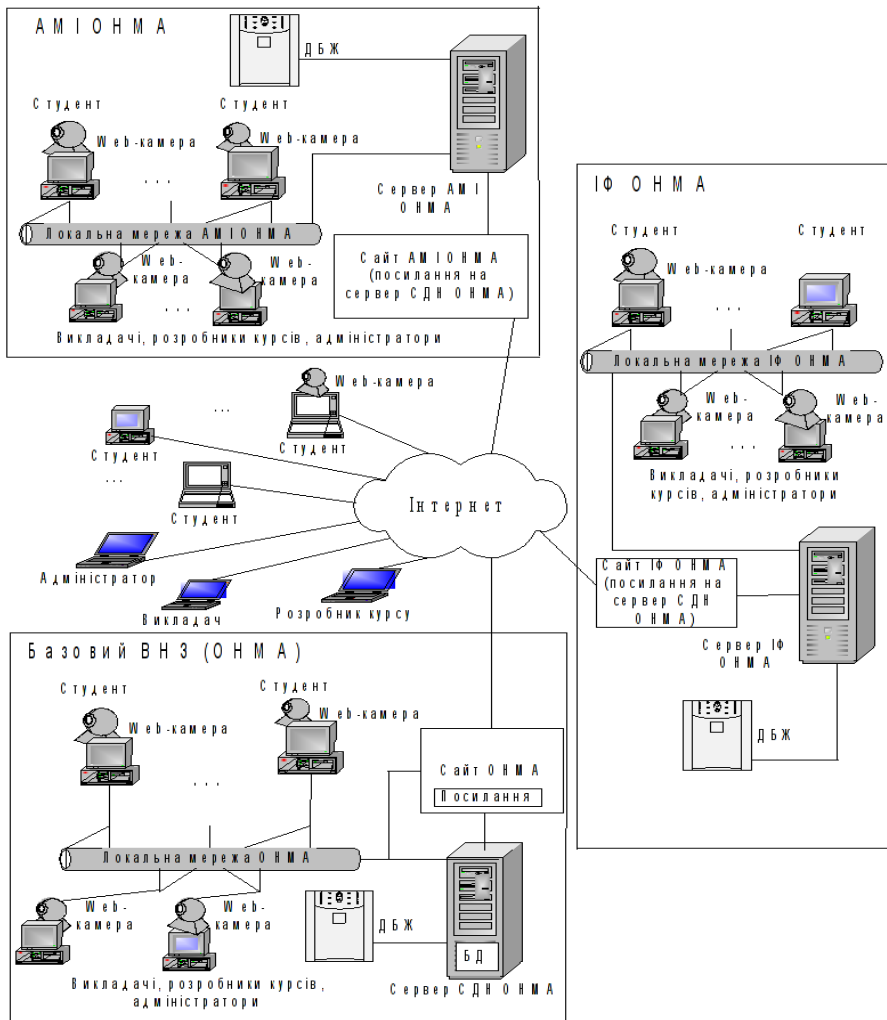

Рис. 1. Структура інформаційної взаємодії підрозділів ОНМА

Реалізована в ОНМА схема дистанційної інформаційної взаємодії між учасниками навчального процесу великих відокремлених підрозділів ОНМА зображена на рис. 1.

Відомо, що в багатьох випадках студенти починають вивчення матеріалу дисциплін з навчально-методичних посібників, підготовлених викладачами ВНЗ, в якому вони навчаються. Саме ці посібники простіше (у порівнянні з літературою інших авторів і правовласників) розміщувати в СДН або Інтернет, оскільки можна звести до мінімуму проблему порушення авторських прав та інші юридичні аспекти.

В теперішній час СДН ОНМА побудована на програмному комплексі Moodle 1.9.6 та забезпечує роботу більше ніж 8400 користувачів (у т. ч. 210 викладачів). Для швидкої реєстрації великої кількості користувачів створено спеціальне ПЗ та розроблено відповідний регламент. Активність і зацікавленість використання СДН курсантами денної форми навчання та студентами заочної форми навчання постійно зростає.

Література

1. Шапо В.Ф. Анализ программных средств систем дистанционного обучения // Информационные технологии в учебном процессе: труды 4-го научно-методического семинара. – Одесса: ЮГПУ. – 2003. – С. 77 – 78.
2. Кухар А., Мишко С., Бушуев Е. Электронное обучение: начало // Компьютерное обозрение. – №30. – 2010. – С. 17 – 24.
3. Шапо В.Ф. Применение систем дистанционного обучения для повышения уровня конкурентоспособности учебных заведений и специалистов // Мережева розробка курсів тренінгу з менеджменту у сфері транспорту і логістики: монографія / Ун-т м. Падерборн (Німеччина) та ін. – К.: НТУ, 2008. – С. 417 – 431.
4. Винников В.В., Шапо В.Ф. Подготовка квалифицированных кадров в области логистики с использованием систем дистанционного обучения // INCEL 08: E-learning в высшей школе – проблемы и перспективы: труды международной научно-практической конференции. – Одесса: ОНПУ – НТУ «ХПИ». – 2008. – [Электронный ресурс]. – <http://cde.kpi.kharkov.ua/tempus/incel/>.
5. Винников В.В., Шапо В.Ф. Подготовка специалистов в области логистики с применением дистанционного обучения // Стратегия качества в промышленности и образовании: труды 4-й международной конференции. – Т.2. – Варна: технический университет. – 2008. – С. 536 – 539.
6. Захарченко, В.Н., Шапо, В.Ф. Руководство по созданию учебно-методических материалов в системе дистанционного обучения (e-learning) на базе программного комплекса Moodle: методические рекомендации / В.Н.Захарченко, В.Ф. Шапо. – Одесса: ОНМА, 2009. – 28 с.
7. Мясникова Т.С., Мясников С.А. Система дистанционного обучения MOODLE. – Харьков: Издательство Шейниной Е.В., 2008. – 232 с.